

ANNAM LỊCH SỬ HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

NÀO CÓ PHẢI LÀ LÃNH ĐẠM VỚI NỮ GIỚI ĐÀU?

Cùng bà Băng-Hồ và các nữ độc giả Tiếng-dân

Bữa đầu tháng này, có tiếp được thư bà, tôi ý phân nào cho học giới nữ lựa ta bước đường chậm trễ, lại trách bản báo gần đây đối với nữ giới có chữ lãnh đạm và khuyển nên một mọt mọt đặc biệt chuyên đăng văn phụ nữ... Theo như đại ý trong thư thì bà đối với nữ giới chưa trọng về đường học vấn chức nghiệp hơn là nói tự do báo và đối bình quyền sống. Một nhà nữ độc giả có lòng với tiền đồ nữ giới mà ban lời châu ngọc, bản báo rất cảm cái thành tình của bà, vậy xin trả lời cùng bà và các nữ độc giả yêu quý của bản báo:

Tiếng-Dân từ ra đời đến nay đã 6, 7 năm, đối với nữ giới, vẫn nhận là phần tử trong quốc dân, như các giới khác. Trước lúc chưa ra đời, bản báo chủ nhiệm có đọc một bài diễn văn tại Nữ công học bà Huế (đáp lại bài diễn văn của bà Đạm-Phượng, Nữ công học hội trưởng, hoan nghinh đoàn Dân biểu tới thăm hội); trong bài ký đại lược nói đến bà dân ông ở trong xã hội cũng như tay trái tay phải ở trong tuần lễ, mà dân thuyết « tá-thuần » của một nhà học giả Nhật-bản để làm chứng (左 輔 右 翼) nghĩa là tay trái cũng thuận tiện như tay phải, nhà học giả ký nói đến tay trái cũng thuận tiện như tay phải, thì công việc xã hội, sẽ tiến tới xấp xỉ (gần) đến; sau nói đến cái tệ hại trong một xã hội mẹ không biết giúp con, vợ không biết giúp chồng, mà cho rằng hiện tình xã hội ở xã hội ta đến quá ở dân ông 6, 7 phần mà tại dân bà cũng 3, 4 phần, và trông cho nữ học tiến lên để biết nghĩa vụ phần tử quốc dân...

Bản báo lâu nay vẫn giữ thái độ ấy, không khi nào sai lệch. Không nói mấy năm trước xa kia, ai đọc Tiếng-Dân vào khoảng năm ngoài lại đây, tất có thấy những bài:

Phụ nữ vận động nước Anh (480 và 481).
Phụ nữ nước Mỹ số 491, 492 và 493).

Phụ nữ chức nghiệp (số 506 và 509).

Chúng quanh vấn đề phụ nữ thể thao (319 đ. 7-9-32).

Ngoài ra còn bài văn rất không phải kể nhiều. Tiếng-Dân nào có lãnh đạm với nữ giới đâu. Dạy cái mục phụ nữ, bản báo không thường đăng, nghĩa là ký có ký không, đến kỳ không được lòng của em, mà bản báo vẫn nhận là một điều không tâm, song không phải không có cơ:

1/ Bản báo đứng về phương diện nhân dân, đối với phái phụ nữ, cũng như đối với các phái khác, không thiên chỉ ai, nên lấy theo việc hoàn cảnh nặng nhẹ mà lần lượt phổ bày không lần lượt trước là mục này về phái này, hay là mục kia về phái kia, vì một tuần hai kỳ, trên tờ báo cũng phải đề cập.

2/ Bản báo lâu nay đăng bài nữ giới phần nhiều là bài độc giả gửi lại (có bài thật tay nữ giới viết, song có bài cũng không dám chắc). Còn bài của tòa soạn, thì đứng về mặt học giả, đem tư tưởng và chức nghiệp của thi sĩ mà đưa vào và có

lệ chi em nữ giới ta (như mấy bài vận động) chức nghiệp kể trên, chứ ít khi tự viết lấy bài mà mạo danh biểu quần xoa để pho lên mặt báo. Vì thế nên mục phụ nữ không được thường.

3/ Trên vai mục này năm nay nữ giới ta để có trường học, đã nhiều người ra gánh vác việc xã hội như làm khản bộ, làm giáo sư và đốc học, lại có người chủ trương tờ báo cùng các việc khác, không phải giữ cái luận thuyết lưu truyền « không ra nghề chữ » như xưa nữa, đều ký thật đáng mừng. Song về đường học vấn như viết bài làm sách thì cũng còn hiếm hoi. Trong mấy năm đây thấy có bà Đạm-Phượng (Huế) bà Bảo-bà (Tourane) có viết bài đáng báo, gần đây thấy có Ngô-thị-Chinh viết bản sách « Văn để phụ nữ », ngoài ra cũng có ít người mới, song gần thế nào, tuyệt tay nữ giới phải có trên dân văn chương ngôn luận cũng là phần ít. Chính các nhà chủ trương cơ quan nữ giới, như Phụ-nữ-tân-văn trong Nam, Phụ-tô-đài-dân ngoài Bắc, cũng Phụ nữ tân văn ở Huế, mà cũng nhận rằng về mặt biên tập của bản báo có tay máy rêu giúp vào mà chưa rời hẳn được, đó là cái chướng ngại của nữ giới ta về mặt văn học chưa đứng một mình. (Lừa cũng chỉ em, câu này là nói thực sự, chính bọn máy rêu chúng tôi là học mấy đời mà nay cũng còn chưa mấy ai tự lập kia!) Vì thế nên mục phụ-nữ của bản báo, có bài cần thiết thì đăng, không thì thôi, là theo nghĩa « thừa thiếu mà không lạm » (本缺無濫).

Sơ thiên mấy lời, xin bà Băng-Hồ và nữ độc giả lượng cho.

Tiếng-dân

PHÒNG KHÁM BỆNH

Nguyễn-sĩ-Dụng

Tại Đông-Pháp

Rue Pasteur-Tourane

XIN ĐOAN

Nếu dùng 2 phương thuốc này mà bệnh không lành thì được hoàn tiền lại.

1/ Thuốc trừ ho lao truyền nhiệm ho khạc ra đờm, ra huyết, ho kinh niên, lâu ngày cũng trị được. Phương thuốc này hiệu nghiệm lắm, chẳng giới thiệu các nơi đều biết mua dùng, nhưng không dễ tìm mà khước trương, vậy ngài nào có tiền muốn phát hành thuốc ấy, xin viết thư thương lượng, chúng tôi sẽ chuyển cho nhiều quyền lợi, và gửi thuốc cho mà thí nghiệm thử xem. Hộp nhỏ 1500, hộp to 2500.

2/ Thuốc trừ tuyệt Bệch thốn trùng. (sắc xo-mít-ti-ô) đã được làm người dùng và nhiều thư cảm tạ (đã đăng vài báo như báo T. D.) Thuốc ôn hòa và dễ dùng. Mỗi hộp 0500, 2 hộp để lành Thở và mưng mủ da gửi cho: M. NGUYỄN TRƯỞNG-THAM Quảng số - Đông-pháp

VIỆC TRONG NƯỚC

THANH - HÓA

Thủ đoạn của một người cai sở nhân bộ

Ngày mùng ba tháng hai ta, buổi chiều, có một người lái một chiếc xe đạp, đội mũ kếp, tay cầm balaclava, đi ngang qua tôi, người con gái, tên là Tui Lôi. Này người, đi đường có trách thầy làm những điều trái lý, nên thầy ký ra bộ xử bộ và muốn chữa tội, liền vào đơn, lên phủ và tòa kiến mấy người kia rằng mấy người kia « Tự nhiên vô cớ vào sổ chửi thầy ký oán oán, xác phần bộ... » Về lý chưa hiểu thầy và xác phần trong sổ thầy thì thầy cũng giải ngay, có đầu thầy tòa kiến.

Thầy cai này không phải việc trên mà thôi, còn nhiều đầu nữa.

1/ Những đàn bà con gái đi qua sở cá có, thường bị thầy... không phải một mình tại Lôi.

2/ Những người đi cái ngang qua do thời thầy bắt cung phụng thầy một bó hoặc thầy bắt ở lại một người để làm đường, nghe nói nhà nước có phát tiền cho thầy sửa đường những thầy cai người đi cái làm.

3/ Trai bộ của làng lân cận, như Gia-mai, Dục-yen, Cao xá, Thủ-vị, nh con nào ăn gần lại địa phận sở, thầy sai kéo ngay vào sở cạy lột. Có có trâu phải chực hoặc là thầy ký bắt phải đem người đến làm việc trong sở nuôi. Mới rồi tên Lôi và tên Cao ở làng Gia-mai có trâu ăn gần địa phận sở, thầy sai kéo vào sở, (xem qua trung 3 cột 3)

CO-LINH BỐ-THẠM HOAN

Mã quân gì tại phải sống CO-TINH BỐ-THẠM? Bệnh như thế nào thì phải sống CO-TINH BỐ-THẠM?

Bệnh như thế nào thì phải sống CO-TINH BỐ-THẠM? Bệnh như thế nào thì phải sống CO-TINH BỐ-THẠM? Bệnh như thế nào thì phải sống CO-TINH BỐ-THẠM?

MỘNG-tinh - Di-âm - Hoạt-tinh là ba chứng rất hiểm nghèo, tuy theo bệnh nặng nhẹ mà phát sinh ra. Rất có hại đến đường sinh đạo. Nếu đã phát ra ba chứng hiểm nghèo nói trên rồi, thì phải lập tức gọi thầy về lấy thuốc 6 ly mà dùng tiếp thì mới được chữa khỏi.

Bệnh này phần nhiều các bệnh thành niên thường mắc, vì hoặc chơi bời quá độ ruy chớ theo dục, hoặc là uống nhiều rượu mà sinh ra, về khoảng 15 đến 20 tuổi nhất người mắc lắm. Ai mắc thì viết thư hỏi thầy.

SINH-HUY 40, Nam Tân-phước Phúc - VINH. Thuốc này mới có giá trị, mua từ năm 1911 tính đến bây giờ là 1000, tiền cước phí người mua phải trả. Mua menoidi đi lấy. M. SINH-HUY, đánh giá thấp thì đi SINH-HUY VINH.

Kính chào anh em

Tôi là làm bản sách mà cho anh em mượn rằng: Năm nay anh em mình sẽ giúp việc các ty vào sở nhà nước Nam-bộ, vì năm nay các sở sẽ đóng rộng saigon VIỆT-NAM.

Mỹ với Haiti

Haiti là một hòn đảo trong bốn hòn đảo gọi là Grandes Antilles ở chính giữa Bắc và Nam-Mỹ.

Năm 1915, thủy quân Mỹ can thiệp vào việc nội trị của Haiti, rồi dùng vũ lực mà làm thành một thực dân địa. Địa vị Haiti đối với Mỹ cũng như Mãn-châu đối với Nhật, Ấn-độ đối với Anh.

Nguyên nhân sự can thiệp Vì lẽ gì mà Mỹ can thiệp vào việc nội trị của Haiti? Nội những có trong luật quốc tế mà nước này có thể vin theo mà can thiệp vào việc nội trị của một nước khác, không thể kể một cơ nào vào đây hết. Giữa Mỹ và Haiti không có chiến tranh. Kiềm dân Mỹ ở Haiti không ai bị ngược đãi. Haiti không hiếu nọ Mỹ. Mỹ can thiệp vào việc nội trị của Haiti, chẳng qua làm cản. Thủ đoạn xâm lược của Mỹ theo đó mà lời ra giữa trăm ngàn con mắt.

Một năm trước khi can thiệp vào việc của Haiti-can thiệp bằng vũ lực-chính phủ Hoa-thịnh-đôn đã kếm cách hoặc Haiti phải chịu quyền bảo hộ của mình.

Thử xem lại lịch sử. Wilbrun Guillaume Sam (một nguyên soái Haiti) lên ghế Tổng thống Haiti ngày 27 Février 1915, ngày đến ngày 4 Mars năm ấy.

Ngay khi mới bước lên ghế Tổng thống, Guillaume Sam thì hành chánh sách áp chế: các lao tù trong nước đầy những chính trị phạm; số người vì tránh nạn chém giết mà phải trốn vào các công sự quân ngoại quốc cũng nhiều lắm.

Vì những thủ đoạn áp chế tàn ác ấy, nhân dân trong nước đều ôm mối ác cảm đối với chính phủ Guillaume Sam.

Qua tháng sau, một cuộc cách mệnh nổi lên ở Port-Liberte, rồi lan rộng ra một cách rất mau chóng, lan khắp cả phía Bắc Haiti, lan tới Cap-Haiti. Tại miền này Rosalvo Bobo (một đầu tư trưởng đời Tổng thống Theodore) xướng Tổng thống.

Một bữa cách phủ, một bên đảng cách mệnh, chiến đấu trong 4 tháng, chính phủ đã có một thắng thế, thì đêm 16-17 Juillet, những người trốn ở các công sự quân ngoại quốc, cũng một vài đội quân, đến đánh dinh Tổng thống. Guillaume Sam bị thương, sang trả ở công sự quân Pháp. Ngày hôm sau, có tin rằng trong khi hai bên đánh nhau, đạo quân giữ lao Port-au-Prince (kinh thành Haiti) do nguyên soái Carlos Oscar-Etienne cầm đầu, đã giết chết cách phủ trị phạm. Tin ấy đồn rầm rộ, nhân dân trong kinh thành uống nẩy tức giận, kéo đến vây công sự quân Pháp, rồi vào lời cả Etienne và Guillaume Sam đương trả ở đó ra giết; giết xong lại còn lột thầy ma đường này qua đường kia, khắp công cả thành phố.

(Sẽ tiếp)

V. H. H. dịch thuật

RẤT RẺ TIỀN!

RẤT THÂN HIỆU!

DẦU LINH-BỬU

(Một thứ dầu đặc)

Trị đủ các bệnh ngoài da và một vài bệnh nội thương.

Liện phát hành sản hàng:

Hộp: 0505 - 0507 - 0510 L: 0525 - 0540 - 0550

Mua một hộp 0507, 0510 có vé thưởng từ 1500 đến 6500

Mua một lq 0525, 0540, 0550, có vé số, giải thưởng từ 10500 đến 100500

Mua buôn, mua lẻ, hoặc xin làm đại lý, hỏi tại:

VAN-HOÀ, 27, Rue Gia-Long - HUẾ

CÁC THU HÀNG BÁN TẠI HIỆU VIÊN-ĐE

KÈ TỪ NGÀY 1re AVRIL 1933

GIÁ LẺ:

Khuyến-diệp V	0205	Thuốc sản trị con P. D. B.	0.30
— A	0.10	Thuốc đau bụng trẻ con P. D. B.	0.30
— B	0.20	Hóa-dâm chỉ-khai (thuốc hạ)	
— C	0.35	— P. D. B. về lớn	0.60
— D	0.55	— về nhỏ	0.30
— E	1.20	Giải-huyết-độc (thuốc lợi tiểu)	
— F	1.80	— và bộ P. D. B.	1.20
— G	3.00	Lập-chỉ-phát-lành-tán (thuốc)	
Hội-thiền đặc	0.25	— cam P. D. B.	0.10
— nước	0.20	Nhực-nguyệt-thủy (thuốc đàn)	
Ba-cô em	0.40	— mai P. D. B.	0.30
— chỉ	0.30	Thuốc mụn « MẮT-THẮNG » hộp	0.30
Trâm-huê	0.35	— — — — —	0.50
Mười-thương	0.20	Hương trư muối:	
Thuốc dân « CON RẮN »	0.30	— — — — —	
hộp lớn	0.12	Hương hoa anh, mỗi hộp	0.60
hộp nhỏ	0.15	Hương cây mỗi hộp	0.35
Thuốc xđ « NHANH-MẠ »	0.10		
Thuốc ho « BẮC-BỨ »	0.10		
Thuốc sản trị con « CHỈ-LINH »	0.12		
Thuốc nóng lạnh trẻ con P. D. B.	0.20		

Giá sỉ và giá đại-lý rất hạ. Còn nhiều thứ hàng khác.

HIỆU VIÊN-ĐE

Bến - ngự - HUẾ

Giấy số: 87 Giấy thép số: VIENDE-HUẾ

GIẢI-HUYẾT-ĐỘC P. D. B.

CHUYÊN TRỊ:

Đau xương,

Nhức gân,

Tê bại,

Mặt mưng,

Ghê chốc,

Máy đay,

V. D. ...

解血毒
范尤恬

Nhà bào-chế PHẠM-DOÀN-ĐIEM Tourane (Annam)

<https://doi.org/10.1016/j.jmb.2019.05.005>